

УДК 546.736.4

Володимир БАБІЖЕЦЬКИЙ, Володимир ЛЕВИЦЬКИЙ, Богдан КОТУР

КРИСТАЛІЧНА СТРУКТУРА НОВОГО БОРОКАРБІДУ $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Кирила і Мефодія, 6, 79005 Львів, Україна
e-mail: v.babizhetskyi@googlemail.com*

Електродуговою плавкою чистих компонентів в атмосфері очищеного аргону з наступним відпалом при 1270 К упродовж 1000 год синтезовано новий тернарний борокарбід $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$. Кристалічну структуру вивчено рентгенівським методом монокристала. Структура має тетрагональну симетрію, належить до СТ $\text{Ce}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$: просторова група $P4_12_12$, $Z = 4$, параметри ґратки $a = 8,2452(8)$, $c = 25,167(5)$ Å ($R1 = 0,034$, $wR2 = 0,080$ для 1620 рефлексів з $I_o > 2\sigma(I_o)$). У структурі $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ атоми металу утворюють слабкодеформовані квадратні сітки, що вибудовують тривимірну ґратку, в якій є два типи порожнин, заповнених, відповідно, двома видами бор-карбонівих груп: B_4C_4 та B_5C_8 . Синтезована сполука доповнює ряд ізоструктурних сполук $R_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ ($R = \text{La}, \text{Ce}, \text{Pr}, \text{Nd}, \text{Sm}$).

Ключові слова: борокарбіди рідкісноземельних металів, монокристал, кристалічна структура.

Вступ

Більшість борокарбідів рідкісноземельних металів (РЗМ) виявлено під час дослідження тернарних систем R–B–C, ізотермічні перерізи яких побудовано для $R = \text{Sc}, \text{Y}, \text{La}, \text{Ce}, \text{Pr}, \text{Eu}, \text{Gd}, \text{Ho}$ [1–8]. Потрійну систему Sm–B–C досі систематично не вивчали. Раніше виявлено чотири тернарні фази і визначено їхні кристалічні структури: SmB_2C_2 [9], $\text{Sm}_5\text{B}_2\text{C}_5$ [10], $\text{Sm}_6\text{B}_2\text{C}_6$ [11] та SmBC [12]. Кристалічні структури борокарбідів РЗМ (R) зазвичай складаються із планарних квадратних сіток, утворених атомами металів та розміщених одна над одною [13]. З іншого боку, ці сітки також повернуті одна відносно іншої на кут $\sim 90^\circ$. Отже, топологія шарів з атомів металу приводить до утворення структур з тетрагональною симетрією. Бор і Карбон, утворюючи ізольовані аніони різного складу $(\text{B}_x\text{C}_y)^{n-}$, займають порожнини, утворені атомами R. Такі структури утворюються за концентрації валентних електронів у сполуках у межах приблизно від 5,0 до 6,5. Сьогодні відомі бор-карбоніві групи, що мають склад від 3 до 13 атомів неметалів. До цієї групи кристалічних структур належить структурний тип (СТ) $\text{Ce}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$. Уперше кристалічну структуру сполуки $\text{Ce}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ дослідив Гужон 1996 року [14]. Дослідження структур ізоструктурних сполук $R_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ ($R = \text{La}, \text{Pr}, \text{Nd}$) показали дещо інше чергування атомів Бору та Карбону у бор-карбонівій групі B_5C_8 , на противагу до знайденого у структурі $\text{Ce}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ [15, 16]. Проведені у [16] дослідження фізичних властивостей сполук $R_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ ($R = \text{La}, \text{Ce}, \text{Pr}, \text{Nd}$) засвідчили, що сполука $\text{La}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ є парамагнетиком Паулі. Для сполук $R_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ ($R = \text{Pr}, \text{Nd}$) за температур понад

50 К температурна залежність оберненої магнітної сприйнятливості відповідає закону Кюрі-Вайса, а при $T < 10$ К за високих магнітних полів виявлено тенденцію до феромагнітного упорядкування. $\text{R}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ характеризуються металічним типом електричної провідності.

Під час систематичного дослідження сплавів системи Sm–B–C за температури 1270 К ми виявили нову тернарну сполуку $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$, яка належить до структурного типу $\text{Ce}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ і продовжує ряд раніше знайдених ізоструктурних сполук $\text{R}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ ($\text{R} = \text{La}, \text{Ce}, \text{Pr}, \text{Nd}$).

Мета нашої праці – синтез монокристалів нового борокарбіду та вивчення його кристалічної структури методом монокристала.

Матеріали та методика дослідження

Для дослідження кристалічної структури сполуки та її можливої області гомогенності синтезовано зразки складів (в ат. %) $\text{Sm}_{33}\text{B}_{25}\text{C}_{42}$, $\text{Sm}_{33}\text{B}_{28}\text{C}_{39}$ та $\text{Sm}_{33}\text{B}_{31}\text{C}_{36}$ шляхом сплавлення чистих елементів: тербій (Alfa-Aesar, Johnson Matthey Company, чистотою $\geq 99,99$ мас. %), графітовий порошок (Aldrich, $\geq 99,999$ мас. %), кристалічний бор (H. C. Starck, Germany, чистотою $\geq 99,9$ мас. %). Порошки графіту та бору перед використанням дегазували прожарюванням за 1270 К та тиску $p < 10^{-5}$ мбар. Стружку самарію перемішували з порошками бору та графіту, узятими у стехіометричних співвідношеннях, і пресували у сталевій пресформі. Спресовані таблетки масою ~ 1 г сплавили в електродуговій печі в атмосфері очищеного аргону. Гомогенізуючий відпал сплавів, загорнутих у молібденову фольгу, проводили при 1270 К упродовж 1000 год у вакуумованих кварцових ампулах. Відпалені зразки гартували у холодній воді, не розбиваючи ампул. Оскільки зразки легко гідролізують на повітрі, їх готували та досліджували в атмосфері очищеного аргону.

З подрібненого зразка складу $\text{Sm}_{33}\text{B}_{31}\text{C}_{36}$ вибрано кристал неправильної форми та поміщено у капіляр, заповнений аргонном. На етапі попереднього дослідження методами Лауе та коливання (камера Бюргера, $\text{Cu K}\alpha$ -випромінювання) визначили тетрагональну симетрію кристала та приблизні значення періодів ґратки. Масив експериментальних даних отримано на автоматичному монокристалічному дифрактометрі STOE IPDS II (Mo $\text{K}\alpha$ -випромінювання). Кристалохімічні характеристики сполуки та деталі знімання наведено в табл. 1.

Модель структури визначено прямими методами з використанням програми SIR97 [17] та уточнено в анізотропному наближенні теплових коливань для атомів Самарію за допомогою програми SHELX-97 [18] у комплексі програм WinGX [19]. Координати та параметри зміщення атомів наведено у табл. 2, 3. Рентгенофазовий аналіз проводили за рентгенограммами порошку дифрактограм (дифрактометр STOE STADI P, Mo $\text{K}\alpha$ -випромінювання) з використанням пакета програм WinCSD [20].

Результати дослідження та їх обговорення

За допомогою рентгенофазового аналізу виготовлених зразків виявлено існування нового борокарбіду $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$, що перебуває у рівновазі з раніше відомими сполуками SmB_2C_2 [9] та $\text{Sm}_5\text{B}_2\text{C}_6$ [11]. Уточнені параметри ґратки для SmB_2C_2 : $a = 5,3719(2)$, $c = 3,6960(2)$ Å практично не відрізнялися від наведених раніше у [9]. Для відомої сполуки $\text{Sm}_5\text{B}_2\text{C}_6$ (СТ $\text{Sm}_5\text{B}_2\text{C}_6$) уперше виявлено зміну параметрів елементарної комірки від $a = 8,2137(8)$, $c = 11,879(1)$ Å для зразка з меншим вмістом Бору до $a = 8,2403(6)$, $c = 11,971(1)$ Å для зразка з більшим вмістом Бору. Ця зміна

свідчить про область гомогенності сполуки. Результати її дослідження будуть висвітлені у нашій наступній праці.

Таблиця 1

Кристалогічні характеристики, деталі знімання та уточнення структури сполуки $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$

Table 1

Crystallographic characteristics, details of data collection and refinement of crystal structure of $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$

Формула	$\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$
Просторова група	$P4_21_2$
Символ Пірсона, Z	$tP124, 4$
Параметри елементарної комірки	
$a, \text{Å}$	8,2452(8)
$c, \text{Å}$	25,167(5)
Об'єм елементарної комірки, Å^3	1710,9(4)
Обчислена густина, г/см^3	6,674
Коефіцієнт абсорбції, $1/\text{мм}$	33,712
Розмір кристала, мм^3	$0,096 \times 0,52 \times 0,011$
Випромінювання і довжина хвилі, Å	Mo $K\alpha$; 0,71073
Дифрактометр	STOE IPDS II
Кількість уточнюваних параметрів	89
Уточнення	F^2
$2\theta_{\max}$ та $(\sin\theta/\lambda)_{\max}$	54,86; 0,657
h, k, l	$-10 \leq h \leq 10$ $-10 \leq k \leq 10$ $-31 \leq l \leq 31$
Загальна кількість відбиттів	14833
Кількість незалежних відбиттів	1740 ($R_{\text{int}} = 0,054$)
Кількість відбиттів з $I_0 \geq 2\sigma(I_0)$	1620 ($R_{\sigma} = 0,025$)
Фактор розбіжності R_1 (R_1 усі відбиття) ^a	0,034 (0,035)
wR_2 (wR_2 усі відбиття) ^b	0,080 (0,079)
S по F^2 :	1,20
$\Delta\rho_{\max}$ та $\Delta\rho_{\min}$ ($\text{e} \cdot \text{Å}^{-3}$)	-4,32; +1,83

Примітки.

$$^a R_1(F) = [\sum(|F_o| - |F_c|)] / \sum|F_o|;$$

$$^b wR_2(F^2) = [\sum[w(F_o^2 - F_c^2)^2] / \sum[w(F_o^2)^2]]^{1/2};$$

$$[w^{-1} = \sigma^2(F_o)^2 + (0,048P)^2 + 8,903P], \text{ де } P = (F_o^2 + 2F_c^2) / 3$$

Дослідження рентгенівським методом монокристала кристалічної структури нового борокарбїду $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ показало, що сполука кристалізується у тетрагональній сингонії та належить СТ $\text{Ce}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$. У кристалічній структурі сполуки $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ атоми Самарію утворюють слабкодеформовані планарні квадратні сітки, які вибудовують тривимірну ґратку (рис. 1). У такій ґратці з атомів металу є два типи порожнин, утворених з 18 та 26 атомів Самарію. Такі два типи полієдрів центровані, відповідно, групами B_4C_4 та B_5C_8 . Полієдр з 18 атомів металу утворений трьома деформованими тетрагональними антипризмами, центрованими з обох кінців атомами Самарію. Тринадцятиатомні бор-карбонові групи знаходяться у полієдрах із 26 атомів РЗМ, які можна розглядати як п'ять сильно деформованих квадратних антипризм зі спільними основами та центрованими з двох сторін у напрямку

конденсації атомами РЗМ з утворенням координаційних багатогранників крайніх атомів С групи В₅С₈ у вигляді квадратної слабкодеформованої піраміди.

Таблиця 2

Координати та ізотропні параметри зміщення атомів у структурі Sm₁₀B₉C₁₂

Table 2

Coordinates and isotropic displacement parameters of atoms in Sm₁₀B₉C₁₂ structure

Атом	ПСТ	<i>x</i>	<i>y</i>	<i>z</i>	<i>U</i> _{eq} / <i>U</i> _{iso} , Å ²
Sm1	8 <i>b</i>	0,48197(7)	0,40202(7)	0,31165(2)	0,0075(1)
Sm2	8 <i>b</i>	0,67925(6)	0,00605(7)	0,33225(2)	0,0063(1)
Sm3	8 <i>b</i>	0,39852(6)	0,09806(6)	0,20952(2)	0,0066(1)
Sm4	8 <i>b</i>	0,19797(7)	0,08741(8)	0,69694(2)	0,0148(1)
Sm5	8 <i>b</i>	0,28647(7)	0,79678(7)	0,32048(2)	0,0066(1)
C1	8 <i>b</i>	0,382(1)	0,103(1)	0,3105(4)	0,006(2)
C2	8 <i>b</i>	0,294(1)	0,186(1)	0,4179(3)	0,007(2)
C3	8 <i>b</i>	0,685(1)	0,004(1)	0,4317(4)	0,007(2)
C4	8 <i>b</i>	0,098(1)	0,009(1)	0,1998(4)	0,011(1)
C5	8 <i>b</i>	0,918(1)	0,213(1)	0,9628(4)	0,012(2)
C6	8 <i>b</i>	0,207(1)	0,475(1)	0,2630(5)	0,015(2)
B1	8 <i>b</i>	0,305(1)	0,411(1)	0,1548(5)	0,005(2)
B2	8 <i>b</i>	0,777(1)	0,293(2)	0,2744(4)	0,007(2)
B3	8 <i>b</i>	0,856(1)	0,367(1)	0,3830(4)	0,005(2)
B4	8 <i>b</i>	0,369(1)	0,508(1)	0,1076(5)	0,011(2)
B5	4 <i>a</i>	0,418(1)	<i>x</i>	0	0,013(3)

Примітка. ПСТ – правильна система точок.

Таблиця 3

Анізотропні параметри зміщення атомів самарію у структурі Sm₁₀B₉C₁₂, Å²

Table 3

Anisotropic displacement parameters of Sm atoms in Sm₁₀B₉C₁₂ structure, in Å²

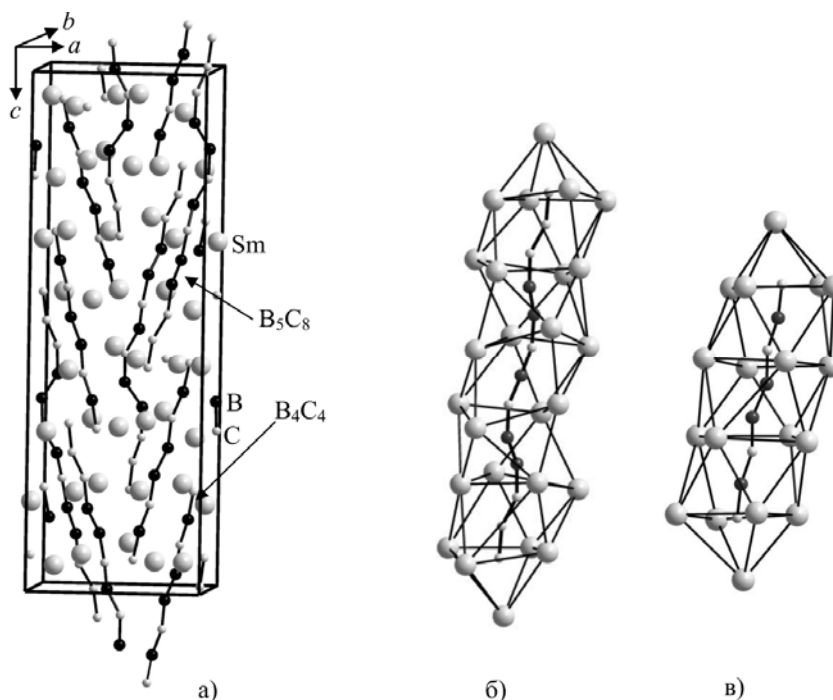
Атом	<i>U</i> ₁₁	<i>U</i> ₂₂	<i>U</i> ₃₃	<i>U</i> ₂₃	<i>U</i> ₁₃	<i>U</i> ₁₂
Sm1	0,0086(2)	0,0076(2)	0,0093(2)	-0,0002(2)	0,0006(2)	0,0009(1)
Sm2	0,0066(2)	0,0071(2)	0,0052(2)	0,0003(2)	-0,0003(2)	0,0002(2)
Sm3	0,0071(3)	0,0076(3)	0,0050(2)	-0,0004(3)	-0,0005(8)	0,0005(2)
Sm4	0,0095(3)	0,0082(3)	0,0265(3)	-0,0018(2)	-0,0019(2)	0,0012(2)
Sm5	0,0063(2)	0,0078(2)	0,0059(2)	0,0009(1)	-0,0006(2)	0,0007(2)

Міжатомні віддалі добре узгоджуються зі сумами атомних радіусів та для атомів РЗМ перебувають у межах від $\delta_{\text{Sm1-Sm1}} = 3,385(1)$ до $\delta_{\text{Sm2-Sm3}} = 4,073(1)$ Å. Міжатомні віддалі Sm–B, Sm–C подібні до віддалей, характерних для цього типу борокарбідів [16].

Тринадцятиатомна бор-карбонова група В₅С₈ є найдовшою відомою групою серед досліджених сьогодні борокарбідів і характерна лише для СТ Се₁₀В₉С₁₂. Результати дослідження кристалічних структур сполук R₁₀В₉С₁₂ (R = La, Ce, Pr, Nd, Sm) методом монокристала показали певні розбіжності в упорядкуванні атомів Бору та Карбону у групах В₅С₈. При уточненні кристалічної структури La₁₀В₉С₁₂ [15] у В₅С₈ виявлено зв'язки В–В, на відміну від структури Се₁₀В₉С₁₂, в якій існують лише зв'язки В–С. У дослідженій кристалічній структурі Sm₁₀В₉С₁₂ між-атомні віддалі $\delta_{\text{B1-B4}} = 1,52(1)$ Å є близькими до $\delta_{\text{B1-B4}} = 1,59$, $\delta_{\text{B1-B4}} = 1,56$ – до

$\delta_{B1-B4} = 1,54 \text{ \AA}$, знайдених, відповідно, для $R_{10}B_9C_{12}$ ($R = \text{La, Pr, Nd}$) у [15, 16]. Дещо збільшені міжатомні віддалі, визначені для $\delta_{C6-C5} = 1,48(1) \text{ \AA}$, свідчать про утворення одинарних зв'язків у групі B_5C_8 між атомами Карбону.

Восьмиатомна бор-карбонова група B_4C_4 простежується у структурному типі $Se_3V_4C_5$ [21]. Сума міжатомних віддалей у цій групі становить $10,3 \text{ \AA}$ і є приблизно однаковою у структурах $R_{10}B_9C_{12}$ ($R = \text{Pr, Nd, Sm}$). У групі B_4C_4 кристалічної структури $Sm_{10}B_9C_{12}$ міжатомні віддалі становлять $\delta_{B2-B2} = 1,49(2) \text{ \AA}$ і є близькими до $\delta_{B2-B2} = 1,56 \text{ \AA}$ та $\delta_{B2-B2} = 1,52 \text{ \AA}$, виявлених, відповідно, для $R_{10}B_9C_{12}$ ($R = \text{Pr, Nd}$). Групи B_4C_4 у кристалічних структурах $R_5V_4C_5$ ($R = \text{Pr, Nd}$) є дещо довшими, $\sim 10,6 \text{ \AA}$, і міжатомні віддалі B–B також більші, ніж у $R_{10}B_9C_{12}$, та становлять, відповідно, $\delta_{B-B} = 1,63 \text{ \AA}$ та $\delta_{B-B} = 1,61 \text{ \AA}$. Сполуку складу $Sm_5V_4C_5$ не виявлено. Варто зазначити, що групи B_4C_4 та B_5C_8 – нелінійні унаслідок деформації поліедрів із атомів металів (рис. 1, б, в).

Рис. 1. Кристалічна структура сполуки $Sm_{10}B_9C_{12}$ (а). Виділені бор-карбонові групи B_5C_8 та B_4C_4 . Оточення з атомів Самарію для груп B_5C_8 (б) та B_4C_4 (в).

Fig.1. Crystal structure of $Sm_{10}B_9C_{12}$ (a). Boron-carbon groups B_5C_8 and B_4C_4 are indicated. Samarium atoms environment for B_5C_8 (b) and B_4C_4 (c) groups.

Розраховані у [16] ефективні магнітні моменти для атомів РЗМ у сполуках ряду $R_{10}B_9C_{12}$ ($R = \text{Ce, Pr, Nd}$) свідчать про їхній ступінь окиснення +3. Як бачимо з рис. 2, для ряду $R_{10}B_9C_{12}$ об'єм їхніх елементарних комірок незначно відхиляється від лінійної залежності у ряду La–Sm, що свідчить про ступінь окиснення атомів Самарію +3. Проведені у [22] розрахунки електронної структури борокарбиду

$\text{Ce}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ свідчать про можливі заряди бор-карбонових груп: $(\text{B}_4\text{C}_4)^{8-}$ та $(\text{B}_5\text{C}_8)^{9-}$, що також свідчить про металічні властивості сполуки, підтверджені пізніше у [16].

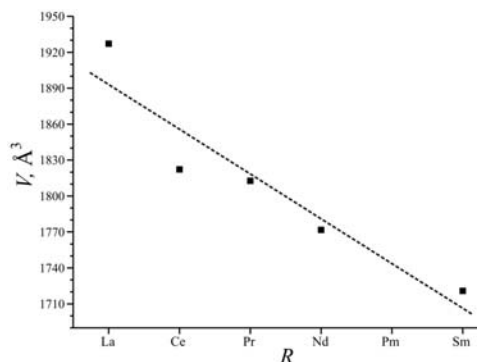

Рис. 2. Зміна об'ємів елементарних комірок сполук $R_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ у ряду $R = \text{La}-\text{Sm}$.

Fig. 2. Unit cell volume change for $R_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ compounds in the row $R = \text{La}-\text{Sm}$.

Висновки

У системі $\text{Sm}-\text{B}-\text{C}$ синтезовано новий тернарний борокарбід Самарію $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$, який кристалізується у структурному типі $\text{Ce}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$. Сьогодні відомо п'ять сполук ізоструктурного ряду $R_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ ($R = \text{La}, \text{Ce}, \text{Pr}, \text{Nd}, \text{Sm}$), що кристалізуються у цьому структурному типі. Дослідження кристалічної структури нової сполуки методом монокристала підтвердило існування двох бор-карбонових груп B_4C_4 та B_5C_8 та її спорідненість до кристалічних структур з ізольованими аніонами різного складу $(\text{B}_x\text{C}_y)^{n-}$. З'ясовано, що синтезована сполука при 1270 К перебуває у рівновазі з раніше відомими сполуками SmB_2C_2 та $\text{Sm}_5\text{B}_2\text{C}_6$.

ЛІТЕРАТУРА

1. Shi Y., Leithe-Jasper A., Tanaka T. New ternary compounds $\text{Sc}_3\text{B}_{0.75}\text{C}_3$, $\text{Sc}_2\text{B}_{1.1}\text{C}_{3.2}$, $\text{ScB}_{1.5}\text{C}_{1.60}$ and subsolidus phase relations in the $\text{Sc}-\text{B}-\text{C}$ system at 1700 °C // *J. Solid State Chem.* – 1999. – Vol. 148. – P. 250–259.
2. Bauer J., Nowotny H. Der Dreistoff Yttrium–Bor–Kohlenstoff // *Monatsh. Chem.* – 1971. – Vol. 102. – P. 1129–1145.
3. Babizhetskyy V., Simon A., Bauer J. Interaction of lanthanum with boron and carbon: phase diagram and structural chemistry // *Monatsh. Chem.* – 2014. – Vol. 145. – P. 869–876.
4. Бабіжецький В., Гембара М., Левицький В. Фазові рівноваги в системі $\text{Ce}-\text{B}-\text{C}$ при 1270 та 970 К // *Праці НТШ. Хім. науки.* – 2016. – Т. XLIV. – С. 21–29.
5. Babizhetskyy V., Simon A., Halet J.-F. Investigations in the ternary praseodymium–boron–carbon system: solid-state phase diagram and structural chemistry // *Solid State Sci.* – 2015. – Vol. 47. – P. 73–77.
6. Schwetz K. A., Hoerle M., Bauer J. Contribution to the system europium–boron–carbon // *Ceramurgia Intl.* – 1979. – Vol. 5. – P. 105–109.

7. Ruiz D., Garland M. T., Saillard J.-Y., Halet J.-F., Bohn M., Bauer J. Electron probe micro-analysis in the ternary Gd–B–C system // *Solid State Sci.* – 2002. – Vol. 4. – P. 1173–1178.
8. Bauer J., Venneguès P., Vergneau J. L. The ternary system Holmium-boron-carbon; isothermal section at 1500°C // *J. Less-Common Met.* – 1985. – Vol. 110. – P. 295–298.
9. Babizhetskyy V., Hoch C., Mattausch Hj., Simon A. Boron-carbon order and symmetry control: single-crystal X-ray study of SmB₂C₂ // *Z. Naturforsch.* – 2006. – Vol. 61b. – P. 727–732.
10. Bidaud E., Hiebl K., Hofmann R.-D., Pöttgen R., Jardin C., Bauer J., Gautier R., Gougeon P., Saillard J.-Y., Halet J.-F. Structural, electronic, and magnetic properties of ternary rare-earth metal borocarbides R₅B₂C₅ (R = Y, Ce–Tm) containing BC₂ “molecules” // *J. Solid State Chem.* – 2000. – Vol. 154. – P. 286–295.
11. Bidaud E., Hiebl K., Bauer J. Structural and magnetic properties of the rare-earth-borocarbides, R₅B₂C₆ (R = Y, Ce–Tm) // *J. Alloys Compd.* – 2001. – Vol. 316. – P. 75–81.
12. Babizhetskyy V., Mattausch Hj., Simon A. Crystal structure of lanthanum borocarbide, La₅B₄C_{5-x} (x = 0.15) // *Z. Kristallogr.* – 2003. – Vol. 218. – P. 417–418.
13. Bauer J., Boucekine G., Frapper G., Halet J.-F., Saillard J.-Y., Zouhoune B. Small boron carbon chains stabilized in rare earth metallic frameworks: A bonding analysis // *J. Solid State Chem.* – 1997. – Vol. 133. – P. 190–194.
14. Gougeon P., Halet J.-F., Ansel D., Bauer J. Crystal structure of deca-cerium nonaboride dodecacarbide, Ce₁₀B₉C₁₂ // *Z. Kristallogr.* – 1996. – Vol. 211. – P. 825.
15. Babizhetskyy V., Mattausch Hj., Simon A. Crystal structure of lanthanum borocarbide, La₁₀B₉C₁₂ // *Z. Kristallogr. NCS.* – 2004. – Vol. 219. – P. 11.
16. Babizhetskyy V., Hiebl K., Kremer R. K., Mattausch Hj., Simon A. Crystal chemistry and physical properties of the ternary compounds R₁₀B₉C₁₂ (R = La, Ce, Pr, Nd) // *Solid State Sci.* – 2007. – Vol. 9. – P. 1126–1134.
17. Altomare A., Burla M. C., Camalli M. et al. SIR97: a new program for solving and refining crystal structures // *J. Appl. Crystallogr.* – 1999. – Vol. 32. – P. 115–119.
18. Sheldrick M. G. SHELXL-97: Program for the Refinement of Crystal Structures, University of Göttingen, Germany. – 1997.
19. Farrugia L. J. WinGX suite for small molecule single-crystal crystallography // *J. Appl. Crystallogr.* – 1999. – Vol. 32. – P. 837–838.
20. Akselrud L. G., Grin Y. WinCSD: software package for crystallographic calculations (Version 4) // *J. Appl. Crystallogr.* – 2014. – Vol. 47. – P. 803–805.
21. Gougeon P., Halet J.-F., Ansel D., Bauer J. Crystal structure of pentacerium tetraboride pentacarbide, Ce₅B₄C₅ // *Z. Kristallogr. NCS.* – 1996. – Vol. 211. – P. 822.
22. Ansel D., Bauer J., Bonhomme F. et al. In Seltenerdmetall Gerüststrukturen stabilisierte Bor-Kohlenstoff-Ketten // *Angew. Chem.* – 1996. – Vol. 108. – P. 2245–2247.

SUMMARY

Volodymyr BABIZHETSKYY, Volodymyr LEVYTSKYY, Bogdan KOTUR
CRYSTAL STRUCTURE OF THE NEW BOROCARBIDE Sm₁₀B₉C₁₂

*Ivan Franko National University of Lviv,
Kyryla and Mefodia Str., 6, 79005 Lviv, Ukraine
e-mail: v.babizhetskyy@googlemail.com*

New ternary samarium borocarbide Sm₁₀B₉C₁₂ has been prepared by arc melting the initial elements in argon atmosphere, followed with annealing in silica tubes at 1270 K for 1000 h. Crystal structure of Sm₁₀B₉C₁₂ was determined using single crystal X-ray diffraction data. It has a tetragonal symmetry and refers to Ce₁₀B₉C₁₂

type of structure: space group $P4_12_12$, Pearson symbol $tP124$, $Z = 4$, $a = 8.2452(8)$, $c = 25.167(5)$ Å ($R1 = 0.034$, $wR2 = 0.080$ for 1620 reflections with $I_o > 2\sigma(I_o)$). Samarium atoms are in slightly corrugated square sheets which form a three-dimensional network with two types of voids filled with B_4C_4 and B_5C_8 finite chains. Borocarbide $\text{Sm}_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ prolongs a row of isostructural compounds $R_{10}\text{B}_9\text{C}_{12}$ ($R = \text{La, Ce, Pr, Nd, Sm}$).

Keywords: rare earth metal borocarbides, single crystal, crystal structure.

Стаття надійшла 29.06.2017.
Після доопрацювання 03.07.2017.
Прийнята до друку 05.07.2017.